

Міністерство освіти та науки України
Одеська державна академія будівництва та архітектури

Кафедра економіки та підприємництва

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання кваліфікаційної роботи
для студентів першого (бакалаврського) рівня
освітньо-професійної програми – Економіка будівельного підприємства
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Одеса 2020

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Вченою радою ННІ БІТ
Протокол № 6 від « 11 » 03 2020 р.

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри Економіки та підприємництва, протокол №7 від «6» лютого 2020 р., та на засіданні науково-методичної комісії ННІ БІТ, протокол № 5 від «26» лютого 2020р.

Укладачі: д.е.н., професор Окландер Т.О., к.е.н., доценти: Ракицька С.О., Камбур О.Л., Тюлькіна К.О., Кулікова Л.В., Жусь О.М., Серьогіна Н.В., Петрищенко Н.А., ст. викладачі: Осетян О.М., Ветрогон О.В.

Рецензенти:

Яшкіна О.І. – д.е.н., проф., проф. кафедри маркетингу Одеського національного політехнічного університету

Сахацький М.П. – д.е.н., проф., проф. кафедри менеджменту і маркетингу Одеського національного політехнічного університету

Методичні вказівки розроблено у відповідності до навчального плану для студентів 4 курсу денної форми навчання (5 курсу заочної форми) ОДАБА спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійної програми «Економіка будівельного підприємства». Методичні вказівки містять вимоги до оформлення кваліфікаційної бакалаврської роботи, приклади основних таблиць аналітичної частини.

Відповідальна за випуск: д.е.н., проф. Окландер Т.О., зав. кафедрою Економіки та підприємництва.

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Мета та задачі кваліфікаційної бакалаврської роботи.....	3
2. Структура кваліфікаційної бакалаврської роботи.....	5
3. Тематика кваліфікаційної бакалаврської роботи	7
4. Вимоги до оформлення кваліфікаційної бакалаврської роботи	9
4.1. Технічне оформлення тексту.....	9
4.2. Оформлення таблиць	10
4.3. Оформлення графічних матеріалів	11
4.4. Оформлення літературних джерел та посилань на них.....	11
4.5. Додатки.....	12
5. Захист кваліфікаційної бакалаврської роботи.....	12
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	17
ДОДАТКИ.....	18

Вступ

Випускна кваліфікаційна бакалаврська робота — найважливіша форма самостійної роботи студента, в процесі якої він підтверджує рівень загальнотеоретичної і спеціальної підготовки, уміння й навички організації та здійснення досліджень та виконання професійних обов'язків.

Методичні рекомендації та вимоги до виконання випускних робіт бакалаврів розроблені відповідно до Державного стандарту України ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання», Закону України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту», листа МОН від 20.01.2015 №1/9-19 «Щодо організації атестації здобувачів вищої освіти та організації освітнього процесу».

Випускна бакалаврська робота є заключним етапом підготовки фахівців спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійної програми «Економіка будівельного підприємства». Вона є закінченою самостійною кваліфікаційною роботою і призначена для підтвердження навичок, знань та умінь, що передбачені освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів. Успішна підготовка і захист випускної роботи дозволяє видати випускнику диплом державного зразку другого рівня освіти, що свідчить про його підготовленість до роботи:

- на підприємствах будівельної галузі та їх структурних підрозділах;
- в організаціях (підприємствах) інших галузей та їх структурних підрозділах, державних і фінансових установах;
- на фондовому ринку;
- в страхових організаціях;
- в організаціях у сфері оціночного бізнесу;
- в інших сферах бізнесу.

У процесі випускної роботи студенти розвивають широту мислення, набувають навичок дослідницької роботи, демонструють рівень своєї фахової підготовки, що є своєрідним звітом за весь період навчання. Робота повинна бути актуальною та направленою на вирішення економічних проблем сьогодення.

При оцінці випускної бакалаврської роботи студента враховується своєчасне подання роботи на розгляд до комісії, якість виконання роботи, її оформлення, характер викладу основних положень при публічному захисті.

1. Мета та задачі кваліфікаційної бакалаврської роботи

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується відповідно до навчального плану і має своєю метою сформувати здатність до :

- систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань, умінь, навичок та компетенцій за спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійної програми «Економіка будівельного підприємства» та їх застосування при вирішенні конкретних

економічних і виробничих завдань;

- розвитку навичок ведення самостійної роботи і застосування методик дослідження та експериментування при вирішенні проблем і питань, які розроблюються в випускній роботі;

- формування критичного осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

- вміння обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

- здійснення діяльності у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

- застосування інноваційних підходів в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- визначення та оцінювання характеристик товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

- здійснення діяльності з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

- визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- застосування основ обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

- організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

- бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

- з'ясування підготовленості студентів для самостійної роботи в будівельній галузі та інших галузях і сферах діяльності економіки України в сучасних умовах

- розуміння понятійного апарату будівельної галузі, організації процесу виробництва у будівництві та прийняття управлінських рішень з врахуванням сучасних концепцій розвитку підприємств та забезпечення раціонального використання сировини та енергоресурсів, впровадження інноваційних та енергоефективних технологій виробництва у роботу підприємств.

- оцінки та аналізу соціально-економічних процесів у будівництві, проведення розрахунків кошторисів

- розуміння правил та механізмів формування системи звітності підприємств перед державними органами, збирати і обробляти статистичну інформацію, необхідну для управління будівельним підприємством.

Виконання дипломної роботи бакалавра дозволяє виявити теоретичну і практичну підготовку до вирішення професійних завдань. Бакалавр за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійною програмою «Економіка будівельного підприємства» готується до розрахунково-економічних, аналітичних, організаційно-управлінських видів діяльності. У зв'язку з цим бакалаврська робота спрямована на розкриття широкого спектру професійних компетенцій, отриманих у ході всього навчання по

основній освітній програмі.

Дипломна робота повинна продемонструвати здатність до розуміння значущих проблем і процесів у функціонуванні підприємства, вміння працювати з нормативно-правовими актами, інформаційно-комунікаційними технологіями. Випускник повинен вміти знаходити організаційно-управлінські рішення, усвідомлювати важливість своєї майбутньої професії. При написанні і захисті роботи виявляються здібності до логічної побудови тексту і аргументації. Використання при підготовці роботи літератури іноземними мовами відображає мовні компетенції майбутнього професіонала.

Не менш важливі фахові компетенції. Випускник повинен вміти побудувати теоретичну модель на основі аналізу науково-методичної та науково-практичної літератури, вибрати правильний інструментарій для вирішення поставлених у роботі економічних завдань, зібрати необхідні вихідні дані для розрахунків на основі статистичної, фінансової, бухгалтерської та інших форм звітності, розрахувати фінансово-економічні показники за прийнятими методиками та нормативно-правової документації з використанням сучасних обчислювальних засобів, представити розрахунки відповідно до прийнятих формами, критично оцінити запропоновані варіанти управлінських рішень і розробити та обґрунтувати пропозиції щодо їх вдосконалення з урахуванням критеріїв соціально-економічної ефективності, ризиків і можливих соціально-економічних наслідків.

Від повного вирішення всіх вищезазначених завдань залежить успіх випускної бакалаврської роботи.

З урахуванням будівельного спрямування основної освітньої програми бакалавра вирішення цих завдань здійснюється для об'єкту будівельного профілю, або того, що відноситься до якоїсь з ланок будівельного комплексу.

Дипломна робота має характеризуватися логічністю, доказовістю, аргументованістю і відповідати таким вимогам:

- назва дипломної роботи має відповідати обраній спеціальності;
- мати обґрунтування актуальності обраної теми;
- мати чітко визначені предмет та об'єкт дослідження;
- при написанні роботи треба обов'язково посилатися на джерела, із яких запозичена інформація або окремі результати;
- містити обґрунтовану пропозицію щодо вдосконалення діяльності на об'єкті дослідження;
- студент повинен враховувати сучасні тенденції розвитку науки та її методології, форм господарювання, ринкової інфраструктури тощо;
- у процесі досліджень необхідно використовувати системний аналіз, експертні методи та інші сучасні методи дослідження;
- мати належне оформлення;
- мати всі супровідні документи;
- бути виконаною і поданою на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Дипломна робота повинна мати комплексний характер і бути логічно завершеною, самостійною кваліфікаційною роботою.

Мінімальний процент оригінальності повинен складати 40%.

2. Структура кваліфікаційної бакалаврської роботи

Дипломна робота є закінченою розробкою актуальною економічної проблеми і повинна обов'язково включати в себе як теоретичну частину, де студент повинен продемонструвати знання основ теорії щодо проблем, які розробляються, так і практичну частину, де необхідно показати вміння і навички використовувати вивчені раніше навчальні дисципліни для вирішення поставлених у роботі завдань.

В процесі дипломного проектування студент повинен продемонструвати навички роботи використання сучасного програмного забезпечення (наприклад, статистична обробка матеріалів, виконання графічних побудов, проведення математичних розрахунків).

Обсяг випускної кваліфікаційної роботи повинен становити орієнтовно 45-55 сторінок тексту.

Структура випускної кваліфікаційної роботи повинна бути чіткою і включати наступні основні елементи: титульний лист, завдання (додаток), вступ, теоретичну частину, в рамках якої студент висвітлює теоретичні основи обраної теми роботи, практичну частину, присвячену проблемам функціонування досліджуваного об'єкта, рекомендації щодо покращення роботи об'єкта, висновок, список використаної літератури, додатки.

Основний зміст (теоретична і практична частини) повинен мати найбільшу питому вагу в випускній кваліфікаційній роботі.

Виклад і розстановка розглянутих в текстовій частині глав і параграфів повинні бути послідовними, логічними і взаємопов'язаними.

Таблиця 1

Приклад співвідношення окремих частин роботи

Найменування частин	Орієнтовний обсяг	
	Сторінок тексту	в % до підсумку
<i>Анотація</i>	1	2-5
<i>Вступ</i>	1 – 2	до 3
I. Теоретична частина 1. Аналіз стану галузі, в якій працює підприємство 2. Дослідження теоретичних основ теми 3. Розгляд основних показників	20 – 25	до 40
II. Практична частина 1. Основні характеристики підприємства 2. Аналітичне дослідження	20 – 25	до 55

3. Поглиблене дослідження		
4. Пропозиції		
Висновки	2 – 4	до 6
Перелік використаних літературних джерел	1 – 2	2 – 3
Додатки	Не обмежено	
Всього	45-55	100

Кафедра рекомендує врахувати наступні методичні вказівки до виконання окремих розділів випускної бакалаврської роботи.

Анотація містить назву роботи, ПІБ автора, стислий зміст роботи за главами (4-5 речень), ключові слова (5-7 слів). Складається на двох мовах, одна з яких є мовою тексту роботи (українська та англійська).

У вступі стисло обґрунтовується актуальність і науково-практична значущість теми дипломної роботи, визначається предмет і об'єкт дослідження, конкретизується мета роботи, наводиться перелік питань та завдань дослідження, наявність публікацій, актів впроваджень, участі у конференціях за темою дослідження

Теоретична частина - це перший розділ випускної кваліфікаційної роботи. Тут має проводитися статистико-аналітичний огляд стану галузі чи її окремих напрямів, аналіз діяльності конкурентів, викладається теоретична база дослідження (аналіз літератури за основними визначеннями та поняттями), методична та нормативна (розгляд нормативно-правових актів з обраної тематики) бази відповідно до теми дипломної роботи.

Практична частина - це другий розділ дипломної роботи бакалавра, який має на меті аналіз вихідних даних досліджуваного об'єкта і на цій основі формулювання висновків і рекомендацій.

Першим пунктом є характеристика досліджуваного об'єкта (будівельного підприємства).

Наступним пунктом є господарсько-виробничий аналіз об'єкта дослідження в залежності від тематики дипломної роботи:

- оцінка стану і використання основних фондів підприємства;
- структура і динаміка трудових ресурсів, оцінка ефективності їх використання;
- структура і динаміка операційних витрат;
- оцінка структури і динаміки прибутку підприємства, його рентабельності тощо.

Після розгляду показників виробничо-господарської діяльності проводиться поглиблений аналіз об'єкта дослідження (факторний аналіз з використанням трьох-, чотирьох факторної моделі) та пошук резервів збільшення ефективності його діяльності відповідно до теми дипломної роботи.

Результати дослідження повинні послужити основою для розробки конкретних рекомендацій щодо поліпшення функціонування об'єкта дослідження.

Завершальним кроком є формулювання пропозицій – це стислі результати проведеного дослідження та конкретні практичні рекомендації щодо поліпшення стану об'єкта і виходу на позитивні тенденції розвитку (2-3 сторінки).

Висновки містять коротке узагальнення всього викладеного в роботі матеріалу, тобто теоретичної, аналітичної частин та пропозицій.

Список використаних літературних джерел повинен містити не менше 20-40 найменувань використаних літературних джерел, включаючи законодавчі та нормативні акти, вітчизняні та зарубіжні наукові та методичні публікації, навчальні підручники та посібники, оформлених в алфавітному порядку і відповідно вимог наукової літератури, список праць керівника роботи та викладачів кафедри з обраної тематики (додаток б).

У додатках розміщується допоміжний матеріал (допоміжні розрахунки, форми кварталних і річних звітів, статут підприємства; таблиці та малюнки, що характеризують технологію виробництва або мають ілюстративний характер з теми дослідження).

Слайди для презентації роботи і супроводження доповіді під час захисту розробляються автором за результатами дипломного дослідження, кількістю від 6 до 10 слайдів. Структура слайдів складається з:

1. Тема дипломної роботи бакалавра, автор, керівник.
2. Об'єкт дослідження, основний вид діяльності та інше.
3. Огляд стану галузі (діаграми, графіки, таблиці).
4. Результати господарсько-виробничого аналізу підприємства (2-3 слайди)
5. Результати факторного аналізу підприємства (1-2 слайди).
6. Пропозиції до подальшої діяльності підприємства.

3. Тематика кваліфікаційної бакалаврської роботи

Загальне керівництво і контроль за ходом виконання бакалаврської роботи здійснює випускаюча кафедра. Для надання наукової та методичної допомоги кафедра, з урахуванням побажань студента, визначає наукового керівника. При необхідності можуть виділятися консультанти з числа викладачів відповідних кафедр.

Разом із вибором теми визначається об'єкт, за матеріалами якого буде виконуватися робота. Дипломні роботи повинні обов'язково виконуватись на конкретному об'єкті дослідження.

Студент зобов'язаний підтримувати з науковим керівником постійний контакт. Завідувач кафедрою здійснює постійно систематичний контроль і робить вибіркові перевірки за ходом виконання робіт. У встановленому порядку директору інституту подається інформація про хід та стан процесу підготовки робіт.

Тематику робіт затверджує випускаюча кафедра. Тематика випускних кваліфікаційних робіт повинна повністю відповідати і розкривати зміст роботи.

Затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи індивідуально для кожного студента, здійснюється після бесіди з науковим керівником від кафедри.

За затвердженою темою студент самостійно розробляє план дипломної роботи по розділах і підрозділах у термін, встановлений графіком.

Виконання дипломної роботи рекомендується проводити в наступній послідовності:

- вибір теми роботи, її узгодження з науковим керівником і затвердження;
- розробка плану роботи;
- підбір літератури, критичне її вивчення;
- представлення обробленого матеріалу на перевірку керівнику;
- письмове оформлення роботи і передача науковому керівнику для перевірки;
- доробка з урахуванням зауважень наукового керівника;
- завершення і остаточне оформлення роботи та представлення її для перегляду і складання відзиву науковому керівнику, рецензенту для отримання рецензії та на затвердження завідувачу кафедри з метою отримання допуску до захисту;
- письмове та мультимедійне оформлення доповіді і демонстраційного матеріалу (таблиць, графіків, схем) для захисту роботи на засіданні ЕК виконується одночасно з попереднім етапом;
- захист випускної кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК.

Зразок тем до дипломних работ:

1. Дослідження використання матеріальних ресурсів на будівельному підприємстві.
2. Оцінка показників господарської діяльності підприємства.
3. Проблеми і перспективи розвитку будівельного підприємства.
4. Оцінка виробничого потенціалу підприємства.
5. Пошук резервів підвищення рентабельності.
6. Оцінка прибутковості будівельного підприємства.
7. Використання основних фондів у період неповного завантаження підприємства.
8. Виявлення внутрішніх резервів підвищення ефективності діяльності підприємства
9. Оцінка використання основних фондів будівельного підприємства.
10. Формування ефективної системи господарювання на будівельному підприємстві.
11. Виявлення резервів формування витрат підприємства.
12. Оцінка фінансово-господарської діяльності будівельного підприємства.
13. Управління витратами будівельної організації.
14. Проблеми активізації грошових потоків з операційної діяльності будівельної організації.
15. Трудові ресурси та їх роль у забезпеченні ефективності виробництва ринкової економіки.
16. Формування і аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції (робіт, послуг).
19. Виявлення резервів ефективності використання основних фондів.
20. Оцінка нематеріальних активів підприємства та шляхи підвищення ефективності їх використання.

21. Оцінка резервів і шляхів оптимізації рівня матеріаломісткості продукції підприємства.

22. Шляхи поліпшення управління запасами підприємства

23. Оптимізація підготовки і підвищення кваліфікації кадрів на підприємстві.

24. Оптимізація системи оплати праці та стимулювання росту ефективності виробництва на підприємстві.

25. Удосконалення системи організації праці на підприємстві

26. Обґрунтування стратегії розвитку підприємства

27. Формування маркетингової стратегії розвитку підприємства

28. Удосконалення комерційно-збутової діяльності

29. Прогнозування кон'юнктури ринку підприємств.

4. Вимоги до оформлення кваліфікаційної бакалаврської роботи

Випускна робота бакалавра повинна бути оформлена з дотриманням необхідних вимог та правил, що прийняті в науковій літературі.

4.1. Технічне оформлення тексту

Дипломна робота бакалавра брошурується у наступній послідовності:

- титульний лист;
- лист завдання на дипломну роботу;
- анотація на українській чи російській та англійській мовах;
- зміст роботи;
- текст роботи (вступ, розділи, висновки);
- перелік використаних літературних джерел;
- додатки (якщо є).

Титульний лист дипломної роботи оформлюється за зразком, поданим в додатку 1.

Зміст роботи містить перелік розділів та параграфів, їх назви повинні точно відповідати назвам по тексту. Вказуються сторінки, на яких починається виклад розділу, параграфу.

В тексті роботи вступ, розділи, висновки, перелік літератури та додатки починаються з окремої сторінки.

Дипломна робота друкується з одного боку сторінки А-4, бажано в Windows, текстовий редактор – Microsoft Word, розмір шрифту тексту роботи – 14, між строковий інтервал – 1,5 пункту, стиль – Times New Roman. Поля: ліворуч – 30 мм, праворуч – 15 мм, верх та низ – 20мм. Абзацний відступ – 1,25см.

Текст повинен бути без граматичних та синтаксичних помилок, при написанні використовується правило третьої особи: не «я», а «за думкою автора», бажано уникнення тавтології. Текст повинен відображати особисті дослідження автора, тобто не повинен містити плагіат.

Нумерація сторінок в тексті (арабськими цифрами) наскрізна з першої сторінки (на титульній сторінці номер не друкується) по останню, включаючи перелік джерел літератури та додатків. Номер сторінки розміщується в правому верхньому куті.

4.2. Оформлення таблиць

Важливим елементом не тільки оформлення, але й змісту випускної кваліфікаційної роботи є наявність у ній наочного матеріалу, насамперед таблиць.

Таблиці в стислій і наочній формі демонструють результати порівняльного аналізу, групування і типології досліджуваних об'єктів і явищ. Кожна таблиця повинна відповідати загальноприйнятим стандартам. Таблиці послідовно нумеруються арабськими цифрами в межах розділу роботи. Над таблицею праворуч поміщають слово «Таблиця» із зазначенням номера, але без знаку №. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номеру таблиці, розділених крапкою (наприклад, «Таблиця 1.3», тобто третя таблиця першого розділу). Далі, рядком нижче, за словом «Таблиця» слід розмістити заголовок, що розкриває зміст таблиці. Тема пишеться з великої літери, вирівнювання по центру, крапка в кінці заголовка не ставиться. Назви основних граф в таблиці також пишуться з великої літери. Допускаються лише загальноприйняті скорочення слів у назвах граф і одиницях виміру.

Якщо таблиця запозичена з літературних джерел, довідників і т. п., то в примітці до таблиці в кінці поточної сторінки додається виноска на них. Табличний матеріал обов'язково має бути проаналізований в тексті.

Зразок оформлення таблиці представлено в Додатку 2.

4.3. Оформлення графічних матеріалів

Найбільш поширеними видами графічних робіт є графіки та діаграми.

Графік являє собою рисунок, за допомогою якого аналізується розвиток явищ, процесів у часі. Графік повинен мати вертикальний і горизонтальний масштаби відповідно до вертикальної і горизонтальної осей.

Діаграма відноситься до складних графічних робіт. Складають діаграми для зіставлення показників економічного розвитку підприємств, галузей, районів країни. У цьому випадку показники зображуються відповідно їх величинам плоскими або об'ємними геометричними фігурами.

Рисунок наочно надає інформацію про класифікацію, розподіл, взаємозв'язки та інше деяких економічних явищ, структур, понять та інше. Повинен бути згрупованим, бажано, створеним дипломником, а не скопійованим в форматі bmp, Jpg. Назва рисунку подається нижче, вирівнювання по центру, починається з Рис.1.1 – тобто, перший рисунок в розділі 1.

Всі види графічних матеріалів мають називатися в тексті рисунками (скорочено - рис.). Кожен рисунок повинен мати порядковий номер і під рисунком підпис. Якщо графічний матеріал запозичений, то на ньому або після першого посилання на нього вказується джерело. Приклад оформлення наведено у Додатку 3.

4.4. Оформлення літературних джерел та посилань на них

Після висновків в роботі розміщується список використаних джерел та літератури, який оформляється в певній послідовності. Строго в алфавітному порядку за прізвищами авторів або за назвами публікацій (при відсутності на титульному аркуші посилання на автора) наводиться спочатку література українською (російською) мовою, а потім зарубіжна література мовою оригіналу. Після цього вказуються інші використані матеріали. Відомості про книги повинні включати прізвище та ініціали автора, назву роботи без лапок, ініціали та прізвище автора, місце видання, видавництво, рік видання, загальну кількість сторінок.

4.5. Додатки

Додатки розміщуються за переліком літературних джерел. Додатки нумеруються наступним чином: Додаток 1, Додаток 2 ... Під нумерацією можна вказати назву додатку.

5. захист кваліфікаційної бакалаврської роботи

До захисту випускної кваліфікаційної роботи допускаються студенти, які повністю виконали навчальний план (успішно здали всі іспити та заліки).

Оформлена робота представляється на перевірку науковому керівнику не пізніше як за 10 днів до попереднього захисту. Науковий керівник пише відгук на роботу (на бланку деканату), в якому зазначає проявлену студентом ініціативу, основні напрямки дослідження, ступінь самостійності розробки, практичну значущість рекомендацій і можливість їх впровадження на підприємствах. Одночасно студент пише доповідь і готує демонстраційні таблиці, графіки, діаграми і т.п.

Робота проходить процедуру перевірки на оригінальність. Рівень оригінальності повинен складати не менше 50%.

Після цього робота підписується на титульному аркуші науковим керівником та представляється завідувачу кафедри. Ознайомившись з цими документами, він визначає ступінь відповідності роботи загальним вимогам і приймає рішення про допуск її до захисту, ставить підпис на титульному аркуші та дає вказівку про направлення випускної кваліфікаційної роботи на рецензію. Якщо ж завідувач кафедри вважає неможливим допустити студента до захисту

випускної кваліфікаційної роботи, тоді це питання розглядається на засіданні кафедри з обов'язковою участю наукового керівника та студента.

До захисту не допускаються студенти, які:

- не виконали повністю навчальний план;
- не здали в строк дипломну роботу бакалавра;
- представили дипломну роботу, яка не відповідає вимогам за своїм змістом;
- представили дипломну роботу, яка не відповідає вимогам оригінальності;
- представили недбало оформлену роботу.

В якості рецензентів повинні залучатися працівники будівельних організацій, проектних, науково-дослідних інститутів та вищих навчальних закладів, банків, бюджетних установ, які є висококваліфікованими фахівцями з вищою економічною освітою з розробленої теми.

Рецензентами можуть бути також викладачі вузу, в якому навчається студент, якщо вони не працюють на випускаючій кафедрі. Рецензію може дати також фахівець організації будівельного комплексу, який має вищу економічну освіту. Рецензія оформляється за встановленою формою (додаток 4).

Захист дипломної роботи бакалавра проводиться на відкритому засіданні Державної атестаційної комісії за участю не менше двох третин її складу, затвердженої наказом ректора вузу (або за його дорученням деканом факультету).

Захист випускної кваліфікаційної роботи:

1. Випускник в доповіді (не більше 15 хв.), яка супроводжується слайдовою презентацією, виконаною в форматі програми MS Power Point, викладає актуальність обраної теми, мету випускної кваліфікаційної роботи, дає характеристику досліджуваного об'єкта, висвітлює результати самостійно виконаного обсягу робіт, обґрунтовує пропозиції, призводить головні висновки теоретичного і практичного значення, а також рекомендації з використання досліджень випускної кваліфікаційної роботи. Слово для доповіді студенту надає голова ЕК. Текст та тези доповіді необхідно підготувати завчасно і ретельно відредагувати, чітко виділити основні положення доповіді.

2. Після доповіді випускнику задають питання члени екзаменаційної комісії, на які він зобов'язаний давати повні відповіді. Питання можуть бути задані не тільки членами екзаменаційної комісії, а й іншими особами, присутніми на захисті. Кількість питань, що задаються студенту при захисті, не обмежується (але час, відведений на захист не повинен перевищувати 30 хвилин).

Після закінчення захисту екзаменаційна комісія на закритому засіданні обговорює її результати. Результати захисту дипломної роботи визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» і оголошуються в той же день після оформлення в установленому порядку протоколу засідання екзаменаційної комісії.

Екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння студенту-випускнику кваліфікації бакалавра за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійної програми «Економіка будівельного підприємства» і видачу диплома про вищу освіту (з відзнакою або без відзнаки). Рішення екзаменаційної комісії про присвоєння кваліфікації та видачу диплома приймається на закритих засіданнях більшістю голосів членів комісії, які

беруть участь у засіданні відкритим голосуванням. При рівному числі голосів, голос голови є вирішальним.

Основними таблицями, що мають оформлятися у дипломній роботі бакалавра, є наступні.

Таблиця 2

Аналіз стану і використання основних фондів

№п/п	Найменування показників	Код ф.№	Початок року	Кінець року	Абсолютне відх.	Темп приросту, %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Наявність основних фондів	Ф.1 гр.3 1010				
2.	Середньорічна вартість основних фондів тис. грн.					
3.	Первісна вартість основних фондів всього, тис. грн.в т.ч.	ф.1. 1011				
4.1	Вартість основних фондів, знос яких до 50%					
5.	Знос основних фондів, тис.грн.	Ф.1 1012				
5.1.	Відсоток зносу($\frac{п4}{п3} \times 100\%$)					
6.	Фондовіддача					
7.	Фондомісткість					

Висновок

Таблиця 3

Аналіз використання трудових ресурсів

№п/п	Найменування показників	Код ф.№	Початок року	Кінець року	Абсол. відх.	Темп приросту, %
1	2	3	4	5	6	7
1	Обсяг виробництва продукції (робіт, послуг, без урахування ПДВ, тис. грн.	ф.№2 2000				
2	Середньооблікова чисельність:	Звіт з праці 1040				
	а)працюючих					
	б)робітників					
3	Питома вага робочих у загальній чисельності працюючих, %	26/2а*1 00				
4	Відпрацьовано днів одним працюючим за рік					

5.	Середньорічний виробіток, тис.грн.	п1/2а				
	а) одного працюючого					
	б) одного робітника					
6.	Фонд оплати праці, тис.грн.	Звіт з праці 1020				
7.	Середньомісячна заробітна плата на одного працюючого, грн.	п6/2а/1 2				

Висновок

Таблиця 4

Аналіз операційних витрат

Найменування показників	форма звіт-ності	Початок року		Кінець року		Зміни	
		Абсл.в ел.	Частка в загаль- ному обсязі	Абсл.вел .	Частка в загаль- ному обсязі	Абсл.вел .	темп при- росту %
Разом операційні витрати	ф.2 2550						
Матеріальні затрати	ф.2. 2500						
Витрати на оплату праці	ф.2. 2505						
Відрахування на соціальні заходи	ф.2.2510						
Амортизація	ф.2.2515						
Інші операційні витрати	ф.2.2520						

Висновок

Таблиця 5

Звіт про фінансові результати

Найменування статей	Код рядка	Абсолютні величини		Питома вага статей у виручці від реалізації		Зміни		
		За базовий рік	За звіт- ний період	За базовий рік	За звіт- ний період	В абсол. вели- чинах	У структ урі	Темп росту %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Фінансовий результат								
Чистий дохід від реалізації продукції	2000							
Собівартість реалі- зованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050							
Валовий:								
- прибуток	2090							

- збиток	2095							
Інші операційні доходи	2120							
Адміністративні витрати	2130							
Витрати на збут	2150							
Інші операційні витрати	2180							
Фінансовий результат від операційної діяльності:								
- прибуток	2190							
- збиток	2195							
Дохід від участі в капіталі	2200							
Інші фінансові доходи	2220							
Фінансові витрати	2250							
Втрати від участі в капіталі	2255							
Інші витрати	2270							
Фінансовий результат до оподаткування:								
- прибуток	2290							
- збиток	2295							
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300							
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305							
Чистий фінансовий результат:								
- прибуток	2350							
- збиток	2355							

Висновок

Таблиця 6

Розрахунок коефіцієнтів рентабельності

Показники, %	Формула розрахунку	попередній рік	Звітний рік	Зміни
1	2	3	4	5
Рентабельність сукупного капіталу	$\frac{\text{стр.2290 ф.2}}{\text{стр.1900 ф.1}} \times 100\%$			
Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{стр.2350 ф.2}}{\text{стр.1495 ф.1}} \times 100\%$			
Валова рентабельність продажів	$\frac{\text{стр.2090 ф.2}}{\text{стр.2000 ф.2}} \times 100\%$			
Операційна рентабельність продажів	$\frac{\text{стр.2190 ф.2}}{\text{стр.2000 ф.2}} \times 100\%$			
Чиста рентабельність продажів	$\frac{\text{стр.2350 ф.2}}{\text{стр.2000 ф.2}} \times 100\%$			

Висновок

Таблиця 7

Основні показники виробничо-господарської діяльності підприємства

№п /п	Найменування показників	Од. вим	Початок року	Кінець року	Абсол. відх.	Темпи зростання %
1.	Вартість майна (валюта балансу)	тис.грн				
2.	Чистий дохід (виручка від реалізації продукції)	тис.грн				
3.	Собівартість реалізованої продукції	тис.грн				
4.	Валовий прибуток (збиток)	тис.грн				
5.	Адміністративні витрати та витрати на збут	тис.грн				
6.	Інші операційні доходи (витрати)	тис.грн				
7.	Прибуток від операційної діяльності	тис.грн				
8.	Інші фінансові доходи (витрати)	тис.грн				
9.	Прибуток від звичайної діяльності	тис.грн				
10.	Середньооблікова чисельність	чол.				
11.	Середньомісячна заробітна плата	грн.				
12.	Дебіторська заборгованість	тис.грн				
13.	Кредиторська заборгованість	тис.грн				
14.	Знос основних засобів	%				
15.	Залишкова вартість основних фондів	тис.грн				
16.	Фондовіддача	-				
17.	Фондомісткість	-				

Висновки

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Положення про організацію освітнього процесу Одеської державної академії будівництва та архітектури (від 31.08.2018). Електронний ресурс: https://odaba.edu.ua/upload/files/Polozhennya_pro_organizatsiyu_osvitnogo_protsestu_1.pdf

2. Положення про систему оцінювання знань та умінь студентів Одеської державної академії будівництва та архітектури (від 06.09.2016). Електронний ресурс: https://odaba.edu.ua/upload/files/Polozhennya_pro_sistemu_otsinyuvannya_znan_ta_vm_in_studentsi.pdf

3. Кодекс академічної доброчесності Одеської державної академії будівництва та архітектури (04.10.2018). Електронний ресурс: https://odaba.edu.ua/upload/files/kodeks_dobrochesnosti_1.pdf

4. Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії Одеської державної академії будівництва та архітектури (від 31.08.2018).

Електронний ресурс:
https://odaba.edu.ua/upload/files/Polozhennya_pro_ekzamenatsiyu_komisiyu.pdf

5. Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Одеській державній академії будівництва та архітектури (від 06.09.2016).

Електронний ресурс:
https://odaba.edu.ua/upload/files/Polozhennya_pro_zabezpechennya_yakosti_OD_2.pdf

ДОДАТКИ

Додаток 1

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Навчально науковий інститут бізнесу та інформаційних технологій
Кафедра економіки та підприємництва

ВИПУСКНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему:

Економічне обґрунтування поліпшення діяльності будівельної організації

Суйчимез Віктор Іванович

Одеса 2020 р.

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ

Навчально-науковий інститут бізнесу та інформаційних технологій
Кафедра економіки та підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____Окландер Т.О.

« ___ » _____ 2020 рік

ВИПУСКНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Економічне обґрунтування поліпшення діяльності будівельної організації

Виконав студент групи: ЗЕБП–51

076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»

_____ (код та назва спеціальності)

Економіка будівельного підприємства

_____ (освітньо-професійна програма)

Суйчимез Віктор Іванович

_____ (прізвище, ім'я та по батькові повністю)

Керівник д.е.н., проф.

_____ (науковий ступінь, вчене звання)

_____Окландер Тетяна Олегівна

Одеса 2020 р.

Додаток 2
Зразок оформлення таблиць

Таблиця 1.1

Аналіз структури оборотних засобів підприємства

Найменування	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Зміни		
	Абсолютні величини	Відносні величини (частка в оборотних активах)	Абсолютні величини	Відносні величини (частка в оборотних активах)	В абсолютних величинах	В структурі	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Запаси	7,5	5,12	18,8	3,99	11,3	-1,13	250,67
Дебіторська заборгованість	62	42,32	321,5	68,32	259,5	26	518,55
Грошові кошти та їх еквіваленти	77	52,56	130,3	27,69	53,3	-24,87	169,22
Всього	146,5	100	470,6	100	324,1	0,00	321,23

Додаток 3

Зразок оформлення схеми (рисунків, діаграм)

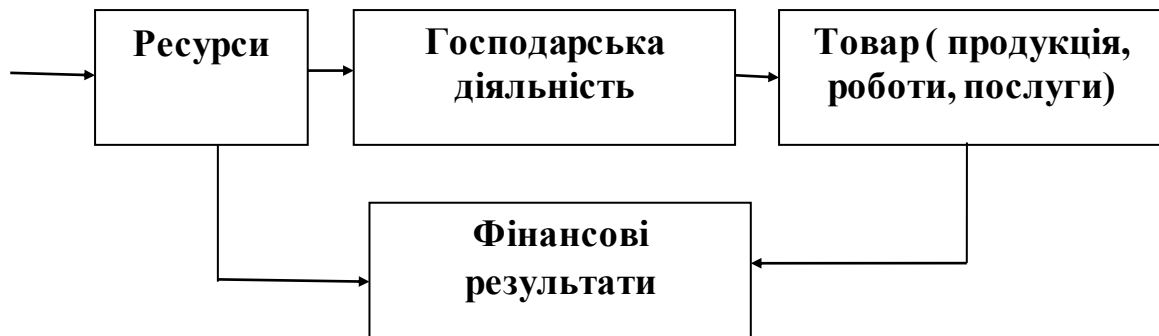

Рис. 1.1. Схема господарської діяльності підприємства

РЕЦЕНЗІЯ

на випускну роботу бакалавра студента(ки) 4 курсу ННІ БІТ
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
на тему « _____ »

Основний склад рецензії:

1. Актуальність теми роботи
2. Повнота розкриття теми та відповідність складу роботи темі
3. Наявність самостійних розрахунків, досліджень, узагальнень
4. Відповідність висновків та пропозицій складу роботи
5. Відповідність вимогам державного освітнього стандарту
6. Загальна оцінка роботи

Рецензент,
(посада)

_____ (П.І,Б)
(підпис)

Дата

Печатка організації (якщо це зовнішня рецензія)

Бланк завдання

**ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ**

Інститут: Навчально-науковий інститут бізнесу та інформаційних технологій

Кафедра: Економіки та підприємництва

Освітній рівень: бакалавр

Спеціальність: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітньо-професійна програма: Економіка будівельного підприємства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Т.О. Окландер

„_____” _____ 2020 рік

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА**

Студента групи ЗЕБП – 51

Суйчимеза Віктора Івановича

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

1. Тема роботи: _____

Економічне обґрунтування поліпшення діяльності будівельної організації

затверджена наказом ректора № _____ від «__» _____ 20__ року

2. Керівник роботи

Доктор економічних наук, професор

Окландер Тетяна Олегівна

(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Термін подання студентом роботи до захисту _____

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Розділ 1. Теоретичні основи ефективності та перспективи розвитку будівельної галузі

Розділ 2. Аналіз господарської діяльності «ТТМ-ЮГ»

Розділ 3. Рекомендації що до підвищення ефективності діяльності ТОВ «ТТМ-ЮГ»

5. Календарний план виконання роботи

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	
Розділ 2.	
Остаточне оформлення роботи	
Направлення роботи на рецензування, перевірку на плагіат	
Попередній захист роботи на кафедрі	

6. Дата видачі завдання _____

Зав. кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль і

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Перевірка на антиплагіат

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Студент

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Додаток 6.

Приклади оформлення джерел, які наводять у списку бібліографічного опису (згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<p>1. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К.: Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).</p> <p>2. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К.: Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України ; т. 1).</p> <p>3. Шкляр В. Елементал: [роман] / Василь Шкляр. — Львів: Кальварія, 2005. — 196, [1] с. — (Першотвір).</p>
Два автори	<p>1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К. : Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. — (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1).</p> <p>2. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.</p>
Три автори	<p>1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д.; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с. 28</p>
Матеріали конференцій, з'їздів, симпозіумів	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу: матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В.</p>

	В. Докучаєва, 2000. — 167 с.
Словники	1. Географія: словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х. :Халімон, 2006. — 175, [1] с. 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. :Європ. ун-т, 2007. — 57 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. :Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань). 2. Медична статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).
Стандарти	1. Графічні символи, які використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. Держ спожив стандарт України 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України). 2. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірjuвального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. :Держспожив стандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).
Бібліографічні показники	1. Куц О. С. Бібліографічний показчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с.
Електронні ресурси	1. Репьев А. П. Убожество SWOT [Електронний ресурс] / А. П. Репьев // Школа Александра Репьева – Режим доступу до ресурсу: http://www.repiev.ru/articles/SWOT-Stupidity.htm . 2. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" [Електронний ресурс] // Міністерство фінансів України. – 2000. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00 .

